

OP DE VOORGROND: FRED LAFEBER

‘Nieuwe lidstaten EU zijn geen ontwikkelingslanden’

[Door Stefan Tibben]

Het grootste misverstand over de tien nieuwe lidstaten van de Europese Unie is dat zij op het gebied van de volksgezondheid ontwikkelingslanden zijn. Volgens Fred Lafeber, coördinator uitbreiding EU bij het ministerie van VWS, is het gevaar dat infectieziekten zich op grote schaal zullen verspreiden beperkt. Net als de kans dat honderden Oost-Europese artsen hun geluk in Nederland gaan beproeven.

Mobiliteit

‘Er is altijd een bepaalde groep die het geluk elders zoekt. De salarisverschillen tussen artsen in de toetredende landen en in Nederland leiden weliswaar tot uitstroom, maar niet tot een enorme uitstroom’, verwacht Lafeber. ‘Artsen die hun geluk elders willen zoeken, hebben dat eigenlijk al in de jaren negentig gedaan, na de val van de muur. We hebben bij de toetreding van landen als Italië en Spanje gezien dat de uitstroom naar de andere lidstaten meevalt. De verbeterende economie als gevolg van de toetreding zorgt voor een rem op de arbeidsmigratie.’ Landen zien hun artsen, die zij duur opgeleid hebben, ook niet graag vertrekken. Volgens Lafeber moet Nederland terughoudend zijn in het aanbieden van werk aan buitenlandse artsen om zo *braindrain* te helpen voorkomen. ‘In dat opzicht is het voorlopig handhaven van de zogenoemde arbeidsmarkttoets niet eens zo nadelig voor de betrokken landen’, aldus Lafeber. De toets houdt in dat de werkgever moet kunnen aantonen dat ondanks wervingsinspanningen en ondanks de vacaturemelding bij het Centrum voor Werk en Inkomen geen andere kandidaat beschikbaar is voor een functie. Maar op langere termijn is volledig vrij verkeer van werknemers ook in de gezondheidszorg een

feit, aldus Lafeber. ‘De opleidingen moeten dan goed op elkaar afgestemd zijn.’ In Polen participeert VWS daarom in een project waarbij de opleidingen van beroepsbeoefenaren als artsen, tandartsen, verpleegkundigen en apothekers in lijn worden gebracht met de vereiste regelgeving vanuit de Europese Unie.

Infectieziekten

Op het gebied van de infectieziekten is er volgens Lafeber een beeld ontstaan dat de toetreding zal leiden tot een verspreiding van bijvoorbeeld multiresistente tbc. ‘Die angst is onterecht, het verhaal is veel genuanceerder. Tsjechië heeft bijvoorbeeld een tbc-niveau dat vergelijkbaar is met Nederland en is zeker geen broeinekst van infectieziekten. De situatie in de meeste van de tien toetredende landen is absoluut niet verontrustend’, vindt Lafeber. Anders ligt dat voor Rusland en de Baltische staten. ‘Rusland heeft de snelst groeiende hiv-epidemie, die gepaard gaat met veel tbc-gevallen en in de Baltische staten komt multiresistente tbc voor. De grote toetredende landen vormen wat dat betreft een buffer tussen Rusland en ons.’ Wat volgens Lafeber daarom aandacht behoeft, is het moderniseren van de preventieve gezondheidszorg in de tien nieuwe lidstaten. Op dit moment ligt de nadruk te veel op behandeling in het ziekenhuis in plaats van op het voorkomen van ziekten. ‘In de Baltische staten is Nederland erg actief in projecten op het gebied van de volksgezondheid’, aldus Lafeber. Het beeld dat de tien nieuwe lidstaten ontwikkelingslanden zijn op het gebied van de volksgezondheid, is volgens hem onzin. ‘In de nieuwe lidstaten worden al langer veel gegevens verzameld. De landen hebben een rijke historie op het gebied van de epidemiologie. Zo zijn er registratiesystemen voor bijvoorbeeld rode hond, mazelen

en tbc. Deze systemen moeten wel gemoderniseerd worden zodat ze aansluiten op de systemen binnen de EU. In Tsjechië werd door de plaatselijke GGD’en echt alles gemeten, ook overbodige zaken. Dat wordt nu gemoderniseerd. Dat maakt het ook mogelijk om gegevens beter te vergelijken. Volgens Lafeber is het nu al zo dat kennis wordt uitgewisseld. ‘Nederland heeft destijds in Bovenkarspel veel ervaring opgedaan met legionella. Tsjechië heeft weer veel kennis van salmonella. Die kennis wordt nu al gedeeld.’

‘Nederland heeft veel ervaring met legionella, Tsjechië met salmonella.’

Allianties

Omdat Nederland van juli tot december voorzitter is van de EU, krijgt ons land als eerste direct te maken met het functioneren van de grotere unie. De nieuwe toetreders mogen dan voor het eerst meebeslissen. Nederland steekt al langer veel energie in het sluiten van allianties met de nieuwe lidstaten. Zo is minister Hoogervorst onlangs nog op bezoek geweest in Tsjechië en Slowakije. Volgens Lafeber is dit de enige manier om als relatief klein land het Europese gezondheidsbeleid te kunnen blijven beïnvloeden. ‘Potentiële medestanders zijn voor Nederland heel belangrijk.’

PERSONALIA

Fred Lafeber
Clustercoördinator
uitbreiding Europese Unie
Ministerie van VWS,
Den Haag

Sinds afgelopen zaterdag is de nieuwe Europese Unie met 25 lidstaten een feit. Nederland heeft de nieuwe lidstaten in aanloop naar de toetreding bijgestaan.